

Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen.

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

INTERNATIONAAL HUWELIJKSGOEDERENRECHT BIJ GEBREK AAN HUWELIJKCONTRACT.

In het binnenlandsch recht is het door ons behandelde vraagstuk eenvoudig en de oplossing gemakkelijk.

Zijn de echtgenooten gehuwd zonder huwelijkscontract? Hun goederen zullen aan een door de wet voorzien en geregeld stelsel onderworpen zijn. (art. 1393 B. W.)

Maar zodra er in het probleem een buitenlandsch element komt, wordt het ingewikkelder.

De echtgenooten zijn vreemdelingen, of zij zijn van verschillende nationaliteit, of zij zijn Belgen, maar zijn in het buitenland gehuwd, en zijn in het buitenland blijven wonen, of wel hun goederen bevinden zich in het buitenland; in al die gevallen (en wij hebben niet alle mogelijke gevallen opgesomd) moet men zich de vraag stellen: welke wet is toepasselijk op het goederenstelsel der echtgenooten, gehuwd zonder een huwelijkscontract op te maken?

Een paar uit de rechtspraak gekozen voorbeelden zullen ons toelaten zonder moeite de verschillende voorgestelde oplossingen te onderscheiden.

Beschouwen we in de eerste plaats een arrest van de Chambre des Requêtes van Frankrijk (9 Maart 1891, Voorzitter M. Bédarrides, Clunet 1891, blz. 549, met een zeer interessant rapport van Raadsheer Cotelle).

Een Fransch onderdaan sterft te Parijs, na gedurende het grootste deel van zijn leven in Italië geleefd te hebben, waar hij niet alleen een groot fortuin verworven heeft, maar ook nog achtereenvolgens met twee Italiaansche vrouwen getrouwd is, en dit telkenmale zonder een huwelijkscontract op te

maken. Naar Frankrijk teruggekeerd, tesamen met zijn tweede vrouw, koopt hij er een kasteel, waar hij zijn laatste woonplaats vestigt. In de koopacte, en in een paar andere acten, uit hij de meening, dat hij onder een stelsel van gemeenschap van goederen getrouwd is. Hij sterft, alleen maar erfgenenamen in de zijlijn achterlatende. Zijn weduwe beweert, dat zij met haar gestorven man in gemeenschap van goederen geleefd heeft. Haar man was Franschman. Zijzelve was door haar huwelijk Fransch onderdaan geworden. Gemeenschap van goederen is het wettelijk stelsel der Franschen bij gebrek aan een huwelijkscontract (art. 1393 C. C.).

Heeft het Hof die stelling aangenomen voor Franschen, die in het buitenland gehuwd zijn? Neen. Het Hof besluit:

« Aangezien het bestreden arrest (Hof van Parijs, 12 Juli 1889, Clunet 1889, bl. 845) in feite vaststelt, dat aanlegster in verbreking, Italiaansche van geboorte, getrouwd is in Italië met den heer F., die alhoewel Franschman, een gewichtig bedrijf uitoefende te Palermo, waar hij toen zijn eenige woonplaats had, en dat hun echt niet voorafgegaan was door een huwelijkscontract, het stelsel bepalende waaraan de goederen der echtgenooten onderworpen zouden worden; dat, indien uit deze omstandigheden, die het Hof souverain beoordeeld heeft, het Hof het bewijs afleidde dat de heer F. en de dame F. de bedoeling hadden te trouwen onder het stelsel der Italiaansche wet, dat bijgevolg de regels der gemeenschap niet konden toegepast worden krachtens art. 1393 B. W., het Hof van

Parijs geen enkele der hierboven aangehaalde rechtsbepalingen geschonden heeft. — Verwerpt. »

En het wettelijk stelsel van Italië is dat van scheiding van goederen!

Deze beslissing van het Hof is gelijkvormig met de rechtsspraak, vastgelegd in de arresten van het Fransche Hof van Verbreking van 29 December 1836 :

« Dat het een principieel is, erkend door de meest aan te bewelen oude en nieuwe schrijvers, zoowel als door een vaste rechtsspraak, dat de wetgeving toepasselijk op de burgerlijke belangen van het huwelijk, die is, van de plaats waar de echtgenooten onmiddellijk na hun huwelijk hun woonplaats vestigen, en alwaar het blijkt dat zij de bedoeling hebben het centrum van hun bezigheden te vestigen en hun familie op te voeden; dat dit domicilium als domicilium matrimonii gequalificeert wordt, en voortvloeit uit verschillende omstandigheden die er mede in betrekking staan (Sirey I, 437). »

En van 11 Juli 1855, uitgesproken onder het voorzitterschap van den vermaarden rechtskundigen Troplong, na beraadslaging in de raadkamer :

« Aangezien het aangevallen arrest den wil der echtgenooten Orsini beoordeeld heeft naar de begeleidende omstandigheden van hun huwelijk te Firenze en waaruit men terecht besluiten kon dat zij op dat oogenblik hun domicilium matrimonii in Toscane gevestigd hadden; aangezien het aangevallen arrest vaststelt dat het de wil der echtgenooten Orsini was en die van de personen, die Theodora Luci bijstonden (minderjarige bij haar huwelijk met Orsini) de burgerlijke belangen der echtgenooten te onderwerpen aan de wetten in voege in Toscane, d.w.z. aan het Romeinsche recht, dat op dat gebied daar nog gevolgd wordt (Pasicrisie française 1855, p. 468). »

Deze drie arresten laten de evolutie die gedurende de 19e eeuw gebeurd is, duidelijk zien. In het arrest van 1891 stelt de Chambre des Requêtes vast, dat er in beroep rekening gehouden werd met de meest verschillende omstandigheden die het Hof eenige inlichting konden geven omtrent de bedoeling der partijen bij hun huwelijk (zie desaaangaande het rapport van Raadsheer Cotelle, loc. cit.) Als het Hof zich aan de woonplaats van het gezin (domicilium matrimonii) gehouden heeft, dan is het omdat het aan die omstandigheid, die zich voordoed onmiddellijk na het huwelijk, meer gewicht hechtte om de werkelijke bedoelingen van de echtgenooten te kennen, dan aan het zich eerst veel later voordoende feit, dat de man bij den aankoop van het kasteel de meening uitte, dat hij onder een stelsel van gemeenschap van goederen leefde.

In het arrest van 29 December 1836 wordt integendeel niet nagegaan, welke de bedoeling der

echtgenooten was betreffende hun huwelijksstelsel, maar wordt onderzocht, waar zij het inzicht hadden hun domicilium matrimonii te vestigen, omdat dit domicilium matrimonii voor het Hof het criterium is, dat de op de goederen der echtgenooten toe te passen wet bepalen zal.

Het arrest van 11 Juli 1855 duidt den overgang aan. Uit deze beslissingen kunnen wij besluiten, dat er alvast twee systemen bestaan, om de wet te bepalen, die bij gebrek aan huwelijkscontract het goederenstelsel der echtgenooten regelt.

1. De goederen zijn onderworpen aan het wettelijk stelsel, voorzien door de wetgeving in voege daar waar zich het domicilium matrimonii bevindt.

2. De goederen zijn onderworpen aan het wettelijk stelsel, dat de echtgenooten naar de meest verschillende omstandigheden en feiten te oordeelen, vermoedelijk gekozen hebben; het stelsel kan dat van het domicilium matrimonii zijn, dat hunner nationale wet of een ander.

Het tweede systeem laat toe het vermoeden van een zelfs duidelijk vastgesteld domicilium matrimonii van de hand te wijzen, indien er feiten zijn, die doen vermoeden, dat de echtgenooten zich hebben willen beroepen op een ander wettelijk stelsel dan dat van hun domicilium matrimonii.

Een interessant voorbeeld in dit opzicht is het arrest van 11 October 1929, Cour de Paris (1e Ch. Président E. Dreyfus, Clunet 1930, p. 1101) :

« Dat in alle gevallen, om het huwelijksstelsel te bepalen, waaraan de vreemde echtgenooten, die in Frankrijk trouwen zonder huwelijkscontract, zinnens waren zich te onderwerpen, de Rechtbanken hun stilzwijgenden of vermoedelijken wil moeten opzoeken... Aangezien het van geen belang is, dat de echtgenooten in Frankrijk gewoond hebben vóór het huwelijk en dat zij er later verder gewoond hebben;... »

Beide systemen worden er door gekenschetst, dat zij van de idee uitgaan, dat het wettelijk stelsel eigenlijk niets anders is dan een stilzwijgende overeenkomst.

Beide systemen worden verbonden met een verkeerd begrepen traditie.

Het stelsel der wettelijke gemeenschap, heeft Dumoulin verklaard, komt voort uit een stilzwijgende of tenminste vermoedelijke overeenkomst : « oritur ex tacito vel praesumpto contractu », en Pothier herhaalt die stelling in paragraaf 10 van zijn « Article préliminaire au traité de la Communauté ».

Maar in die uitingen van Dumoulin moeten wij niets anders zien, dan een reactie tegen de territorialistische strekkingen van d'Argentré (vide Pothier, § 11, loc. cit.) voor wie alle « Coutumes » zakelijk waren. Alleen aan een stelsel, dat van het standpunt van een contractueel rechtsverband uitging, was het

mogelijk tegen de verschillende plaatselijke statuten, die de goederen beheerschen, op te komen.

A. Weiss (Droit International Privé III, 637 en v.), die een voorstander is van de theorie, die het huwelijkstelsel in het statuut der wilsautonomie plaatst, doet terecht opmerken, dat Dumoulin zijn stelsel niet consequent doordacht, maar onderweg steken bleef. Het aanvaarden van het wettelijk stelsel laat Dumoulin berusten op de vrije keus der partijen, maar daardoor dat zij geen contract opmaakten, worden zij geacht zich op de wet van hun woonplaats te willen beroepen. Zodoende schiep hij een wettelijk vermoeden ten voordeele van die wet, en, uitgaande van het beginsel van den vrijen wil der echtgenooten, kwam hij terecht bij de negatie van dat zelfde principe bij middel van een absoluut vermoeden.

Wel is waar was toen de uitsluitende toepassing van de *lex domicilii matrimonii* in zoo ver gerechtvaardigd, als dat de huwelijksvoorwaarden deel uitmaakten van het persoonlijk statuut en dus van de persoonlijke wet van den echtgenoot afhingen. (F. Despagne, Droit International Privé, bl. 677, n° 326, en Pothier, § 12).

De woonplaats was het bepalingselement van het persoonlijk statuut.

In het laatste deel van deze uiteenzetting zullen wij zien, welk besluit er moet getrokken worden uit deze vaststelling.

In beide systemen (woonplaats van het gezin, bedoeling der partijen) onderwerpen de echtgenooten zich aan een wettelijk stelsel en dit zoogezegd door een stilzwijgende overeenkomst.

Op deze wijze projecteert men een « begrip van binnenlandsch recht » in het internationaal privaatrecht.

Laat ons dus eerst dit begrip ontleden, om te zien of werkelijk in het binnenlandsch recht het gemeene stelsel toegepast wordt bij toepassing van een stilzwijgende overeenkomst en niet door den gebieden wil der wet.

Het is maar in schijn, dat het aannemen van het wettelijk stelsel berust op den werkelijken wil der partijen.

Het recht bestaat niet uit levensvreemde formules. Het is een levende werkelijkheid en juridische beginselen moeten aan de werkelijkheid kunnen getoetst worden.

Hoeveel echtgenooten zouden niet verwonderd opkijken en geen antwoord vinden, moest men hen vragen welk stelsel zij bedoelden te kiezen toen zij trouwden zonder een huwelijkscontract op te maken. De eenen waren te arm om de kosten van zulk contract te kunnen betalen. Anderen weer vonden het de moeite niet waard. Anderen had heel het probleem volkomen onverschillig gelaten. Anderen nog

hebben met Montaigne gezegd (aangehaald door Charles Brocher (Nouveau Traité de Droit International privé, bl. 235) : « Les lois ont mieux pensé que nous, il vult mieux les laisser faillir en leur selection que de nous hazarder de faillir témérement en la nôtre. »

En het is toch niet omdat in bijna alle wetgevingen het wettelijk stelsel van de hand kan gewezen worden, en dit maar onder zekere zeer stipt na te volgen voorwaarden, dat men beweren kan, dat het op een stilzwijgende overeenkomst berust. Ware die stelling juist, en moest het wettelijk stelsel werkelijk aanschouwd worden als het product van een stilzwijgende overeenkomst, dan zou toch logisch, in het geval er een huwelijkscontract door de echtgenooten opgemaakt met het doel het wettig stelsel van de hand te wijzen, nietig verklaard werd, er rekening gehouden moeten worden met den wil der echtgenooten, die duidelijk uitgedrukt werd. En zie, alle auteurs zijn het eens om te zeggen, dat het stelsel der echtgenooten, wier huwelijkscontract nietig is, dat van gemeenschap van goederen is. In zulk geval ware het juist gemakkelijk, en met iets werkelijks overeenstemmend, de vermoedelijke bedoeling der partijen op te zoeken. (1)

Juister en tegelijk meer « werkelijk » blijkt het ons het wettelijk stelsel te aanzien als een wettig gevolg van het huwelijk. (2) (3)

Om al de hierboven aangehaalde redenen moeten wij dus de twee systemen verwerpen.

Trouwens het opzoeken van de bedoeling der partijen in internationaal privaatrecht is niet zoo gemakkelijk. Inderdaad, zou men eerst zeker moeten zijn, dat hetgeen waarnaar men zoekt wel degelijk bestaat.

Het Hof van Beroep van Hamburg in een arrest, dat verbroken werd door het Reichsgericht op 19 April 1910 (Entscheidungen B. 73, bl. 379 en 388), aangehaald door mijn uitnemenden leeraar Prof. M. Philonenko bij het behandelen van het statuut van autonomie (loc. cit. § 121) heeft gedurfd de waarheid te zeggen.

« Dass die Parteien sich über des anzuwendende Recht keine Gedanken gemacht hatten. »

Als een Rechtbank van zekere omstandigheden afleidt, dat de bedoeling der partijen zoo of zoo was, dan is het meestal, dat zij zich in de plaats der partijen gezet heeft, voor hen geredeneerd heeft, alsof de wijze van redeneering van een rechtskundig raadsheer eensluidend was met die van den Poolischen mijnwerker, die in het kolendistrict met een meisje uit Mons trouwt, zonder een huwelijkscontract op te maken, en zonder daarbij na te denken aan welke wet hij zijn huwelijkstelsel onderwerpen wil. De rechtsleer en de rechtspraak, die zoo den « onafhankelijken wil van het individu » huldigen,

er de manifestaties van nagaan, doen aan dat sprookje van Andersen denken, waarin de hovelingen vol bewondering gapen naar de schitterend mooie kleeven waarmee... de spiernaakte keizer bekleed is.

De rangschikking van het huwelijksstelsel in het statuut van autonomie is gevaarlijk en voor de echtgenooten zelf en voor de derden, die met hen in aanraking komen.

« Hoe zullen de derden al de feitelijke omstandigheden kunnen kennen, die den rechter er toe zullen brengen de echtgenooten te aanzien als hebbende de bedoeling gehad onder zulk of zulk stelsel te trouwen? Hoe zullen de echtgenooten zelf er over kunnen zeker zijn, daar deze of gene voor één van hen onbeduidende en misschien onbekende omstandigheid, een groote invloed uitoefenen zal op de overtuiging der rechtbanken. Overbodig aan te dringen, » zoo schrijft Albéric Rolin (loc. cit. § 499).

Toch beheerscht de stelling, dat het huwelijksstelsel in het statuut van autonomie rangschikt, en de goederen der echtgenooten bij gebrek aan huwelijkscontract onderwerpt aan de wet, die de partijen de «bedoeling hadden te kiezen», heelemaal de Fransche Rechtspraak, gedeeltelijk de rechtsleer (4) en neemt ze voorlooping nog een groote plaats in in de Belgische rechtspraak. (5)

Het Belgische Hof van Verbreking heeft de vraag nog niet beslist. (6)

Het Angelsaksisch recht past de wet van het domicilium matrimonii toe. (7)

In Holland besluit de rechtspraak dat de vermoedelijke bedoeling der partijen de toe te passen wet bepaalt.

Het Instituut voor Internationaal Recht neemt de praesumptio domicilii matrimonii aan. En we kennen den invloed van den bewijslast op den grond (8) der zaak en op het omstreden recht. Het beginsel van de lex domicilii matrimonii werd ook opgenomen in het verdrag van Montevideo van 12 Februari 1889, gesloten tusschen Peru, Bolivië, Paraguay en Uruguay. Titel XI, art. 41 en 42. (9)

Wij hebben gezien dat het juist is het wettelijk stelsel te beschouwen als een wettig gevolg van het huwelijk. De wettige gevolgen van het huwelijk maken ontegensprekelijk deel uit van het persoonlijk statuut, en onze voorafgaande ontleding laat het ons toe het huwelijksstelsel in het persoonlijk statuut te rangschikken en het te onderwerpen aan de wet, die het persoonlijk statuut beheerscht: *de nationale wet*.

Maar er zijn nog andere redenen, die onze stelling staven. Beschouwen wij desaangaande een arrest van het Hof van Beroep van Brussel, van 10 Juni 1926 (11e Kamer, eensluidend advies van den 1en Adv.-Gen. H. Janssens. Clunet 1926, Rev.

Prat. Notariat 1928, bl. 46, nota bl. 161).

« Aangezien de echtgenooten Chait-Schwartz (de man Rus, de vrouw Russische door haar huwelijk) gehuwd zijn in Den Haag, zonder huwelijkscontract, er een conflict ontstaat...

» Aangezien men zich resoluut bekennen moet tot het principieel der toepasselijkheid van de nationale wet der echtgenooten, en in geval zij van verschillende nationaliteit zijn, tot de nationale wet van den man.

» Aangezien inderdaad het huwelijk zelf, dat de personen verbindt, van het persoonlijk statuut afhangt, en het huwelijksstelsel dat een toebehoorsel (accessoire) van het huwelijk is, insgelijks in hetzelfde statuut, dat door de nationale wet beheerscht wordt, moet begrepen worden.

Aangezien het de nationale wetgever der echtgenooten is, die het grootste belang heeft aan het bepalen van hun huwelijksstelsel (Rolin, T. I, n° 499, Pouillet n° 442 tot 447, Pillet T 2 n° 504 tot 506)...

Dit arrest weerspiegelt o.a. de gedachten, uiteengezet in het tegensprekend advies van den heer Adv.-Gen. Coppijn in zake Cels-Ainley (H. v. B., Brussel, 27 April 1923, Bull. Inst. b. dr. c. 1923, bl. 304) en die van de bemerkingen onder het vonnis a quo in dezelfde zaak (bemerkingen die van de hand blijken te zijn van Raadsheer L. De Vos, Bull. Inst. b. dr. c. 1922, bl. 122).

Het arrest doet de wenkelijke natuur van het huwelijksstelsel uitschijnen, dat toch voor doel heeft de middelen der echtgenooten in den dienst te stellen van het gezin en van de kinderen (zie Planiol en Ripert, loc. cit.). Het huwelijkscontract is meer dan een gewoon contract. Niet alleen zijn vorm is anders. Het beheerscht materiele goederen, maar daar die goederen in den dienst staan van een hooger doel, de familie, haar zekerheid, haar woortduren, haar ontwikkeling, raakt het zoowel aan het individueel als aan het publiek belang.

« De wet, die het huwelijkscontract beheerscht, zegt Pasquale Fiore in zijn Diritto Internazionale, moet alles voorzien, zoowel voor het heden als voor de toekomst, voor de voorspoed van het huishouden, het eigendom der kinderen, die geboren zullen worden, moet rekening houden met de derden, die verbintenissen zullen aangaan, en moet alles doen samenstemmen met de beginselen, die het huwelijk zelf beheerschen... Men kan het dus niet aan den vrijen wil der contractanten overlaten zich op de eene of de andere wet te beroepen, en men kan het ook niet toelaten, dat het huwelijkscontract door een andere wet beheerscht worde als het huwelijk zelve.»

Historisch heeft trouwens het huwelijksstelsel in nauw verband gestaan met de cultureele ontwikkeling der volken, met hun gewoonten en instellingen.

De mensch in het internationaal privaatrecht kan

niet altijd beschouwd worden als een alleenstaand volkomen autonoom individueel wezen. Hij wordt geïntegreerd in een juridische groepeerings, aan wier wetten hij onderworpen is, waarvan hij noodzakelijk afhangt, en die het recht heeft hem regels op te leggen, die van gewicht zijn voor haar bestaan, regels waarvoor de groepeerings eischen moet dat ze zoowel in « binnenlandsch » (intern) als internationaal recht op het aan haar toebehoorende individu zullen toegepast worden. Al wat het huwelijk betreft is voor elke groepeerings van zulk een belang, de familie speelt sociologisch genomen zulk een rol, dat het onmogelijk is in dit opzicht aan het individu een absolute vrijheid toe te staan en de individuele autonomie vindt haar grens, daar waar het gebied van het algemeen belang begint. (10)

En trouwens, de wilsautonomie komt altijd maar voor zoo ver te pas, als de regel, die de vrijheid der huwelijksvoorwaarden bepaalt, het toelaat, en die regel wordt door de wet, die de gevolgen van het huwelijk beheerscht, geleverd. Deze zelfde wet is het, die over de onveranderlijkheid van het wettelijk of conventioneel stelsel beslist; die zoodus beslist over het recht der echtgenooten zich het recht voor te behouden het stelsel te veranderen.

Welnu, deze twee fundamentele regels hangen van de *persoonlijke* wet af (Bartin, Principes II, bl. 243 en v.).

Het huwelijksstelsel in het persoonlijk statuut te rangschikken stemt heelemaal overeen met de traditie. Dumoulin en Pothier pasten de *lex domicilii* toe op het persoonlijk statuut. Heden is de nationale wet toepasselijk op het persoonlijk statuut (vide supra).

Zooals blijkt uit deze beschouwingen, is het dus logisch dat men zonder naar de stilzwijgende bedoelingen der partijen te zoeken, op de goederen der echtgenooten, gehuwd zonder huwelijkscontract, het huwelijksstelsel der nationale wet zou toepassen en het huwelijksstelsel zou rangschikken niet in het statuut van autonomie, maar in het persoonlijk statuut.

Indien de echtgenooten van verschillende nationaliteit zijn, zal men de nationale wet van den man toepassen, daar dit de wet is, die de gevolgen van het huwelijk beheerscht.

Deze stelling geeft de zekerheid aan de echtgenooten en aan de derden. Juridisch gegrond, vermijdt zij de groote moeilijkheden die de andere systemen opleveren. Door de Fransche rechtspraak bijna nooit goedgekeurd, wordt zij langzamerhand al meer en meer door de Belgische rechtspraak aangenomen. (11) (12)

De internationale overeenkomst van 's-Gravenhage. (17. Juli 1905) heeft dit systeem in zijn artikel 2 aangenomen. En al werd dit verdrag op 22 Maart

1922 door België opgezegd, toch bewaart het zijn doctrinaire waarde. (13)

Dit systeem werd ook goedgekeurd door de Commissie tot herziening van het B. W. (14)

Het is dit van het Braziliaansch Wetboek (15), artikel 8; het Italiaansche W. B., art. 1325; art. 15 der inleiding van het Duitsche W. B.; het Portugeesch W. B., art. 1107; art. 14 en 15 van de Poolsche wet van 2 Augustus 1926; art. 141 van het Marokkaansch Dahier, van 12 Augustus 1913.

Trouwens, een zeer groot deel der rechtsleer verdedigt dezelfde stelling. (16)

Harry TORCZYNER.

(1) Et.artin Principes II, bl. 243 en v., verdedigt de interessante stelling, dat er maar sprake zijn kan van een stilzwijgende overeenkomst in 't Fransch binnenlandsch recht, alleen maar omdat het wettelijk stelsel juist dat van gemeenschap van goederen is, en de historische ontwikkeling van dit stelsel het teweeg bracht, dat het in Frankrijk als « stilzwijgende overeenkomst » aanschouwd wordt en zulk een specifiek interne ontwikkeling in het internationaal privaatrecht te willen projecteeren is onjuist.

(2) Marcel Nast sub Strasburg 15 October 1923, D. P. 1924, II, p. 41. Martin sub Cour d'Alger, 2 Mei 1898, D. P. 1898 II, p. 458 en 459; Principes du Droit International Privé, Albéric Rolin, I, bl. 759 en volg.; Traité pratique de Droit civil français, Planiol et Ripert, T. VIII, bl. 10 en volg.; Ch. Brocher, loc. cit.

Contra: Aubry et Rau, I, par. 30, p. 117, tekst en nota en 5 en volg., 7, par. 501, blz. 470; Laurent: Droit civil français, T. I, n° 210 en volg.; F. Despagnet, loc. cit., bl. 677 en volg.; Rivier contra Asser, nota sub n° 50, Asser et Rivier, Dr. Int. pr.; Tropion: Contrat de mariage T. I, n° 21 en volg.; Rodière et Pont, idem, T. I, bl. 26; Guillaud, id., T. I, n° 544; Baudry Lacantinerie: Le Courtois et Surville: contrat de mariage, 3e ed., T. I, n° 76; Colin et Capitant: Cours élémentaire de droit français, T. I, p. 53; M. Maximilien Philonenko: Cours de Droit international privé, Bruxelles 1933.

Een deel der documentatie dezer nota heeft Prof. Winkelmoen mij welwillend ter hand gesteld, waar voor ik hem dank.

(3) Vengelijk met de erfopvolging bij versterf.

(4) Weiss, loc. cit. p. 520 en volg.; Laurent, loc. cit. (Belg. R.); Despagnet (loc. cit.); Rivier (loc. cit.); Valery, n° 794; De Boeck, nota onder Cass. fr., 7 December 1887, D. P. 1888-2-265; Surville (vide infra) o.a.

(5) Fransche Rechtspraak: Opsomming: F. T. Clunet, 1920, bl. 505-507; Pouillet: Droit Intern. Privé, nota 1 sub n° 443 en 1 sub n° 444; Surville, 5e uitgave, nota's sub bl. 553 en 554; Colmar, 28 Maart 1928; Clunet 1929, bl. 439; Clunet 1930, loc. cit., blz. 1001; Tribunal de la Seine, 11 Mei 1933, Clunet 1933, bl. 970.

Belgische Rechtspraak: Opsomming: Pouillet, loc. cit., nota 2 sub n° 444; A. Rolin, loc. cit., nota sub bl. 754 en Antwerpen, 26 December 1925, Pas. 1926, III, 24; Ber. Brussel, 7 April 1926, Pas. II, 112; Brussel B. R., 2e December 1925, Pas. 1926, III, 117; Hof van Beroep van Brussel, 13 Juni 1931, advies van Advocaat-Generaal Pholien, Bull. Inst. b. dr. comp., 1932, bl. 53; Clunet 1932, bl. 790.

Contra: vide infra.

(6) Hof van Venbreking, 28 Mei 1925, I, 265. Eensluitend advies van den heer Proc.-Generaal Buggraaf Terlinden: « ... Que l'on envisage les conventions matrimoniales comme un contrat quelconque ou qu'on le fasse rentrer dans le cadre du statut personnel des futurs époux ».

(7) Diccý. Conflict of Laws. Rule 185. Westlake Priv. Int. Law, 3d ed., § 35 167 § 37.

(8) Annuaire de l'Institut de Droit International, 1887-1888, p. 67 et 72-74; 1888-1889, p. 68 et 74; Cluzel : Clunet 1913, p. 777; M. Philonenko, loc. cit., § 122 in fine.

(9) Grasslin : Code civil péruvien, p. 242.

(10) Zie : M. Philonenko, loc. cit. en Bemerkingen. Bull. Inst. C. dr. c. 1922, bl. 222.

(11) Fransche rechtspraak : Chambre Criminelle de la Cour de Cassation, 12 juin 1872, zaak Clementi. Tribunal de la Seine, 3 Mei 1902, R. N. 1902, bl. 340.

(12) Belgische rechtspraak : Brussel, 9e Burgerlijke Kamer, 7 April 1924, Pas. 1924, III, 137. Brussel, Hof van Beroep, 1926, loc. cit.; Hof van Beroep, Brussel, 4 Juli 1934, huidig nummer van het R. W.

(13) Pasiomie J. Servais, 5e serie, 31 Januari 1913, Moniteur 26 Februari 1913.

(14) Rapport van den heer van Berchem : De Paepe : Etudes sur la Compétence civile à l'égard des étrangers, T. I, p. 372 en volg.

(15) Goulé Daguin et d'Ardenne de Tizac, Paris, 1928, p. 3.

(16) Planiol et Ripper, loc. cit., De Paepe, loc. cit., A. Rolin, loc. cit., Pouillet, loc. cit., Pillet et Niboyet, Manuel n. 521 en volgende; Asser, Droit int. privé, bl. 107 en volgende; Pasquale Fiore, Dr. int. pr., bl. 498 en volgende; 6. Bartin, loc. cit., M. Nast, loc. cit., Lainé, Clunet 1907, bl. 913; Renault, Rev. crit. de lég. et de jur., 1883, bl. 729; De Vareilles-Sommières : Synthèse du dr. inter. pr., II, n. 998; Mancini, Clunet 1874, p. 294; Arminjon, Précis de dr. inter. p. 1931; II, bl. 104; De Bar L., bl. 181-182; Pillet, Principes, bl. 430; Dreyfus, l'Acte juridique en dr. intern. pr. 106, o.a.

ACTIO PAULIANA.

Is bedrieglijk inzicht vereischt bij derden ?

In gevolge art. 1167 hebben de schuldeischers steeds het recht om de vernietiging te eischen van de handelingen van hun schuldenaar, wanneer deze bedrieglijk te hunnen nadeele verricht zijn geworden. Bij handelingen onder bezwarenden titel is er bedrieglijk inzicht vereischt bij den schuldenaar opdat de Actio Pauliana kunne ingeroepen worden. Zoo b. v. kan een schuldenaar wetens en willens en toch te goeder trouw zich van zijn bezit ontdoen om enkele bepaalde schuldeischers te bevoordeeligen en dit ten nadeele der andere schuldeischers zonder dat deze handeling kunne verbroken worden. Er is inderdaad geen bedrieglijk inzicht. De schuldenaar stelt een geldig wettelijke handeling, alhoewel hij zeer goed weet dat hij hierdoor zijn betaalkracht vermindert en dus andere schuldeischers hierdoor kunnen benadeeld worden.

Is het bedrieglijk inzicht echter ook vereischt bij derden, die met den schuldenaar hebben gehandeld ? Of volstaat het dat zij op de hoogte waren dat die handeling van den schuldenaar zijn betaalvermogen zou uitputten ? Hier is de rechtspraak niet meer algemeen. Zoo b. v. neemt de Fransche rechtspraak aan dat het bedrog juist bestaat in het feit dat die derde persoon wist dat die handeling de insolventie van den schuldenaar zou voor gevolg hebben. (Cass. fr. 1895 D. P.-I-486; D. P. 1857-I-300; D. P. 1894-I-263). Voor de rechtbank van 1^a aanleg te Antwerpen werd onlangs een vonnis in dien zin geveld in dato van 23 Juni 1934.

Onzes inziens moet die rechtspraak niet gevolgd worden. Terecht doet Planiol opmerken : « La jurisprudence admet que la fraude est constituée par la simple connaissance de l'insolvabilité de celui avec qui on traite. Il faut en réalité dans l'action Paulienne autre chose, à savoir la connaissance d'une intention chez le débiteur de soustraire son avoir à ses créanciers (t. VI No 349 blz. 478) en verder : t. VII No 930 blz. 232 : « Si le tiers a traité à titre onéreux avec le débiteur le créancier ne peut triompher contre lui qu'à la condition d'établir qu'il a été complice de la fraude commise par le débiteur. Si ce

tiers n'a pas connu le caractère frauduleux de l'acte, il est à l'abri de toute poursuite. » In vele gevallen zal het feit dat derden weten dat die handelingen de insolventie van den schuldenaar veroorzaken een vermoeden daarstellen dat er bedrog in het spel is. Maar dit vermoeden van medeplichtigheid kan niet voldoende zijn opdat de actio Pauliana toepasselijk weze. Het bewijs der medeplichtigheid d. i. het bedrieglijk inzicht in hoofde van derden moet geleverd worden. Wanneer het bedrieglijk inzicht vereischt is in hoofde van den schuldenaar dan is dit evenzeer vereischt in hoofde van derden die met den schuldenaar gehandeld hebben. Het enkele feit dat men weet dat die bepaalde handeling de betaalkracht zal uitputten van den schuldenaar bewijst nog niet dat men medeplichtig is. Die kennis sluit de goede trouw van derden niet uit. Het eenige richtsnoer moet dan ook zijn : of de 3e persoon al dan niet te goeder trouw is geweest bij het stellen der handeling. Is er bedrieglijk inzicht dan is de actio Pauliana toepasselijk. Zoo b. v. wanneer men weet dat de schuldenaar een bedrieglijke handeling stelt en men hem hierin wil helpen. In dit geval is er geen goede trouw en zal de enkele kennis van het bedrog de Actio Pauliana rechtvaardigen. De moderne rechtschrijvers nemen aan dat derden zich hierdoor medeplichtig maken, al hebben zij persoonlijk uit de handeling geen voordeel gehaald. Is er echter goede trouw dan is de Actio Pauliana ook niet toepasselijk; zoo b. v. een derde persoon kan zijn rechtmatige belangen willen waarborgen, zonder dat er van bedrieglijk inzicht sprake kan zijn door van den schuldenaar hypothecaire waarborgen te eischen voor een vroeger bestaande schuld en dit ten nadeele van de andere schuldeischers alhoewel hij zeer goed weet dat deze handeling de insolventie zal voor gevolg hebben. Is in dit geval de Actio Pauliana van toepassing ? In geen deele. Die derde persoon stelt te goeder trouw een geldig wettelijke daad : hij maakt van zijn recht gebruik door tijdig waarborgen te eischen en deze voorzorg kan hem niet ten kwade geduid worden.

De herroeping of vernietiging van handelingen on-

der bezwarenden titel kan dus slechts aangenomen worden in zooverre de schuldeischer, die zich steunt op de Actio Pauliana bewijze dat er medeplichtigheid bestaat tusschen den schuldenaar en den derde persoon die met hem handelt.

De jongste Belgische rechtsspraak neemt aan dat de eenvoudige kennis van den benarden toestand van den schuldenaar niet voldoende is, maar dat het bedrog bestaat wanneer de handeling voltrokken is met het volle besef der gevolgen voor de schuldeischers en als dusdanig gewild door de kontraktanten zoodat klaarblijkend het bedrog blijkt uit de handeling zelve. (Revue des Faill. 1930-116.) Er zijn dus bedriegelijke verrichtingen vereischt opdat er van bedrog sprake kunne zijn. Een vonnis van Luik in dato van 1924 verklaart dat de eenvoudige kennis van den

slechten toestand van den schuldenaar niet mag gelijk gesteld worden met bedrog. (Jur. de Liège 1924-64.) Uit nog tal van vonnissen blijkt dat er meer vereischt is dan eenvoudig op de hoogte te zijn van den toestand van den schuldenaar, nl.: bedriegelijk inzicht. Bij de kennis van dezen toestand moeten er andere feiten en omstandigheden gevoegd worden die bedriegelijke verrichtingen uitmaken. Zoo b.v. wanneer de derde persoon op de hoogte is van den benarden toestand en er persoonlijk voordeel wil uittrekken door den schuldenaar in zijn bedriegelijk opzet te helpen om de goederen aan de schuldeischers te onttrekken. Wij kunnen dus besluiten dat er bedriegelijk inzicht vereischt is en in hoofde van den schuldenaar en in hoofde van de medekontraktant opdat de Actio Pauliana toepasselijk weze. W. B.

WET OP DE ARBEIDSONGEVALLEN.

Vraag van het derde in kapitaal. — Barema D.

Het Rechtskundig Weekblad van dezen jaargang, onder n° 2, was zoo bereidwillig eene korte uiteenzetting op te nemen betreffende het quantum uit te keeren aan het slachtoffer van een arbeidsongeval — of diens rechthebbenden — voor het geval deze gerechtigd worden het derde der rente in kapitaal te vorderen.

In n° 4 van ditzelfde Weekblad, onder titel: «Kapitaalsvergoeding voor Werkongevallen» houdt de heer Judex er een tegenstrijdige meening op na en blijft de stelling toegedaan dat het Barema D, als tegenspraak met de wet, niet dient toegepast.

Uitgaande van de stelling vooropgezet door den heer Judex, moeten wij inderdaad tot zijne zeer logische gevolgtrekkingen besluiten. Nochtans blijven wij de meening gestand dat het vertrekpunt elders ligt en, daar het vraagstuk niet louter speculatief maar van dagelijksche toepassing is en voor den arbeider of patroon, naargelang zijne oplossing, een meerdere vergoeding of betaling voor uitkomst heeft, denken we er nogmaals op terug te komen met het vermoeden op ons standpunt te mogen blijven stilstaan.

Voorafgaandelijk: wij ook begrijpen Judex niet daar waar hij aanvoert niet van meening te zijn dat voor het uitkeeren der rente in kapitaal, de werkmán slechts 96 % zou bekomen van hetgeen hij zou verkrijgen door toepassing van het Barema D, als wanneer het toch maar logisch is — volgens zijne stelling — dat er maar 96 % dienen uitgekeerd.

Nemen we nogmaals het vonnis van 17 Februari 1932, weergegeven in het «Bulletin des Assurances», 1933, blz. 550, waarvan wij gewaagden in ons voorgaand schrijven.

Het derde der rente bedraagt Fr. 1179,27. Volgens dit vonnis belooft het derde in kapitaal: niet Fr. 14.987,81 maar slechts Fr. 14.401,72.

Wij vinden echter dat ingevolge de stelling van dit vonnis het derde in kapitaal dient bepaald op Fr. 14.388,60, dit is 96 % van Fr. 14.987,81.

Het coëfficiënt (51 jaar en 1 maand) = 12.7094, zijnde de waarde van 1 Fr. rente. De beheeringskos-

ten 4 % van dit coëfficiënt stellen voor: 0,508376 en, deze afgetrokken van het getal 12.7094, blijven Fr. 12.201024 over en niet Fr. 12.2124, zooals in het vonnis staat vermeld.

Dit verschil komt hieruit voort dat het vonnis de 4 % genomen heeft op de prijzen zonder de belasting, daar waar het moet zijn, ingevolge het Barema D. 4 % der belaste prijzen. Dit ter verduidelijking onzer stelling welke luidt:

100 % van de som berekend volgens het Barema D, moeten uitgekeerd worden. Bij toepassing op de gegevens van hoogervermeld vonnis komen wij tot eene uitkeering van Fr. 14.987,81.

Klaarheidshalve nemen wij enkel het geval dat het slachtoffer van een arbeidsongeval persoonlijk de uitbetaling vraagt in kapitaal van een derde zijner rente. Terloops volstaat het erop te wijzen dat we eenzelfde oplossing voorstaan bij het voorkomen van een doodelijk ongeval, wanneer de rechthebbenden van het slachtoffer een gedeelte hunner rente in kapitaal kunnen aanvragen.

Wij komen er, eerst en vooral, nog eens op terug dat elke rente zekere beheeringskosten insluit, des te meer het hier eene levensrente, per jaar, viermaal uit te keeren, geldt, Zulks niet alleen voor 't geval de werkgever deze rente koopt bij een daartoe gevestigde instelling, maar insgelijks wanneer hijzelf, per uitzondering en mits waarborg, zoude toegelaten worden deze rente uit te betalen. Het verschil tusschen beide werkgevers ligt hierin dat de eerste 4 % onkosten in eenmaal te betalen heeft aan de instelling gelast met de bediening der rente; voor de tweede zijn deze beheerkosten verdeeld over een zeer langen termijn.

Eldoch, zulke kosten wegcijferen kan de werkgever niet; zij vormen een wezenlijk bestanddeel der rentewaarde.

Mag hij echter een deel der rente in kapitaal uitkeeren dan vervallen de beheerkosten voor dit gedeelte en de daarmee overeenstemmende lastvergoeding wordt uitgeschakeld. Dit is logisch, zegt Judex, en wij met hem.

Echter stelt zich de vraag: in wiens voordeel vervallen deze kosten of lastvergoeding? In het voordeel van den werkmán of in dit van den werkgever? Anders gezegd: zal ingevolge de uitkeering van het derde in kapitaal, op slot van rekening, de werkgever 4% minder te betalen hebben, of zal de werkmán eene vergoeding van 4% meer dan deze welke hij zoude verkrijgen bij de uitbetaling in rente, te trekken hebben?

In de stelling door Judex aangenomen gaat dit voordeel naar den werkmán en hij stelt de vraag: maakt dit voordeel voor den werkgever een benadeeling uit voor den werkmán?

Voorzeker. Onze stelling beduidt dat het voordeel moet gaan naar den werkmán, slachtoffer van het ongeval en, op onze beurt vragen wij: valt dit voordeel van den werkmán in het nadeel van den werkgever uit? Zal deze tenslotte iets meer te betalen hebben dan hetgeen zijne oorspronkelijke verplichting — uitkeering in rente — hem oplegde? Is het ja dan neen billijk deze verplichting van den werkgever te verminderen door het feit dat het slachtoffer gebruik maakt van eene beschikking der wet, uitsluitend in zijn voordeel getroffen? En is het ja dan niet billijk dat het voordeel, zooals het uit de betaling der rente in kapitaal voortvloeit, tengerode kome aan den arbeider wijl hij het is die door zijne vraag tot uitkeering in kapitaal, dit voordeel doet ontstaan? En is het ja dan niet billijk dat dit voordeel aan den werkmán worde toegemeten als het toch vaststaat dat de rechter, wanneer hij uitspraak doet, uitsluitend de belangen van het slachtoffer dient in 't oog te houden? (uitzonderlijk vor kleine renten).

Waar staat in de wet te lezen, vraagt Judex, dat, mits aanvraag van een derde in kapitaal die vergoeding voor het slachtoffer grooter kan of mag zijn?

Als antwoord vragen wij waar het in de wet te lezen staat dat, mits uitkeering van dit gedeelte in kapitaal, de verplichting van den werkgever zal verminderd worden?

Artikel 5 beweert Judex, moet in verband blijven met vorige bepalingen waarin het recht van den werkmán vastgelegd wordt; zonder twijfel, maar dan moet dit artikel evenzooewel in verband gesteld worden met deze bepalingen waarin de verplichting van den werkgever omschreven wordt; n.l. de uitkeering eener rente na de consolidatie.

Onderzoeken we andenmaal op welke wijze de wetgever deze aangelegenheid geregeld heeft.

Artikel 5 der Samengeordende Wetten van 28 Sep-

tember 1931 luidt als volgt: «De getroffenene kan eischen dat een derde van de waarde der lijfrente hem in kapitaal worde uitbetaald. De waarde van de lijfrente wordt berekend naar een bij koninklijk besluit goedgekeurd tarief.»

Welke is de hoegroothheid der waarde dezer levensrente, ziedaar het twistpunt.

Theoretisch kan de waarde eener lijfrente verschillen naargelang men het standpunt van den renteschuldeischer of dit van den renteschuldenaar inneemt.

Voor het slachtoffer is de waarde der rente gelijk aan de som der gediscoconteerde jaarlijksche vergoedingen in verhouding met zijn ouderdom. We duiden ze aan door X.

Voor den werkgever of renteschuldenaar is deze waarde grooter vermits de beheerkosten door hem bij de eerste waarde dienen gevoegd. De beheerkosten voorgesteld door Y, beloopt de waarde dezer rente voor den werkgever: X+Y.

In de stelling van den heer Judex wordt aan de rente voorzien in art. 5, slechts de waarde X toegekend, terwijl wij X+Y als rentewaarde voorstellen.

Het Barema D heeft insgelijks als waarde genomen, de waarde X+Y.

Stelt zich nu de vraag: is dit Barema D al dan niet tegenstrijdig met de Wet?

In art. 5 vinden wij geen enkele nadere bepaling waaruit af te leiden valt welke waarde de werkgever beoogt.

Ons insziens ligt de oplossing in den tekst van art. 12 der Samengeordende Wetten, waar deze luidt: «Het hoofd der onderneming is ertoe gehouden het kapitaal der rente, overeenkomstig het in artikel 5 bedoeld tarief, te vestigen...»

Niemand zal het betwijfelen dat voor het vestigen van dit kapitaal de waarde der rente is: X+Y.

Welnu, de wetgever verklaart dat deze waarde zal getariefeerd worden naar het zelfde tarief als dit voorzien in artikel 5.

Bijgevolg is de waarde der rente, door den wetgever bedoeld, dezelfde in beide gevallen: en in art. 5 en in art. 12, en moet dus in artikel 5 eenzelfde waarde worden aangehouden, namelijk: X+Y.

Ons besluit blijft bij het voorgaande: de som te verkrijgen door uitbetaling van een derde der rente in kapitaal moet gelijk zijn aan het derde van hetgeen de werkgever zoude moeten uitkeeren voor het vestigen van het kapitaal dezer rente en tot berekening hiervan diene het Barema D toegepast.

J. B.

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

11 Juli 1934.

Voorziter: M. de Crombrugge de Looringhe.

Rechtters: MM. Kervyn en Axters.

Openbaar Ministerie: M. Faveau (1ste subst. P. d. K.).
Pl.: MM. Geuens, Schramme, Decossaux en Van Overbeke.

BELASTING. — GEMEENTELIJKE BELASTINGEN. — INNING. — DWANGBEVEL. — VORDE-RING VOOR RECHTBANK. — NIET ONTVANKE-LIJK.

Een vordering in betaling van rechtstreeksche belastingen door een openbaar bestuur bij de rechtbank aanhangig gemaakt is niet ontvankelijk.

De gemeentelijke rechtstreeksche belastingen worden geïnd op dezelfde wijze als de staatsbelastingen.

Deze inning wordt geregeld bij Koninklijk Besluit van 30 Augustus 1920 dat voorziet dat de vervolgingen wegens niet-betaling van belasting geschieden bij middel van dwangbevel uitgaande van den ontvanger die het belastingskohier bijhoudt.

Gemeente Ste Kruis t/ Van Potelsberghe en andere.

Overwegende dat verzoekster luidens een koninklijk besluit van 5 December 1927 gemachtigd werd eene nieuwe straat, de Veldstraat, aan te leggen; dat een gemeentereglement van 7 Februari 1931 bekrachtigd bij Koninklijk Besluit van 16 Juli 1931 voor dergelijk geval een taks op het openen van straten voorziet.

Overwegende dat voornoemd gemeentereglement in zijn artikelen 1 en 3 bepaalt dat een taks gelijk aan het totaal der kosten door de gemeente voor de ont-eigening en de uitvoering der werken verschoten, en voor ieder eigenaar berekend naar het aantal vierkante meters straatgrond grenzende aan zijn eigendom, zal verschuldigd zijn van het oogenblik dat de eigenaar vraagt om langs dezen weg te bouwen of zijn eigen-dom af te sluiten; dat daarenboven artikel 8 voorziet dat de eigenaars der onbebouwde gronden eene recht-streeksche en jaarlijksche taks verschuldigd zijn ge-lijkstaande met een kroos van zes per cent op het bedrag dat door hen in geval van bebouwing te be-talen is, ten ware zij vrijwillig ineens de onrecht-streeksche belasting kweten.

Overwegende dat het voorwerp der huidige vorder-ing tweëerlei is en ter keuze van verweerders, name-lijk eenerzijds de betaling van de som van 36.620,80 frank als onrechtstreeksche belating, ofwel ander-zijds de betaling van de jaarlijksche belasting tot op heden reeds bedragende de som van drie duizend twee honderd zes en tachtig frank 40 centiemen.

Overwegende dat alle verweerders niet ten gelijken titel in deze gedagvaard werden; dat namenlijk de verweerders Antonie, Charly en Jan Van Pottelsberghe de la Potterie alsmede vrouw Egide Rooman d'Ertbuer enkel den naakten eigendom dezer gronden bezitten terwijl vrouw Joseph Van Pottelsberghe de la Potterie er het vruchtgebruik van heeft en de beide andere verweerders heeren Rooman d'Ertbuer en Joseph Van Pottelberghe de la Potterie enkel tus-schenkomen om hunne respectieve echtgenooten in deze te machtigen.

Overwegende dat de verweerders houden staan dat de vordering niet ontvankelijk is en buiten de be-voegdheid van de rechtbank valt; dat zij de nietig-heid van de dagvaarding inroepen en de gegrondheid der vraag betwisten; dat daarenboven de verweer-ders eigenaars deze verplichting ten laste leggen van de vruchtgebruikster; terwijl deze laatste het tegen-deel doet.

Overwegende dat aanlegster ten onrechte de be-taling vordert van de onrechtstreeksche belasting; dat luidens artikel 8 van het gemeentereglement in zake de eigenaars van onbebouwde gronden de jaar-lijksche belasting verschuldigd zijn; dat dit artikel in feite voor die eigenaars wel het vermogen voorziet om zich aan de betaling der jaarlijksche belasting te onttrekken door vrijwillig de onrechtstreeksche belas-ting te storten doch dat de gemeente hen hiertoe geenszins verplichten kan en derhalve geen rechts-

vordering met dat doel kan inspannen; dat er diens-volgens hier alleen spraak kan zijn van de jaarlijk-sche belasting van artikel 8 van het reglement.

Overwegende dat deze belasting alle kenteekens eener rechtstreeksche belasting vertoont; dat zij na-melijk rechtstreeksch drukt op den belastingbetaler die langsheen die nieuwe straat woont; dat zij op geregeld wederkeerende wijze beslag legt op een deel van zijn inkomen; dat zij op een belastings-kohier voorkomt en per dienstjaar wordt geregeld.

Overwegende dat de gemeentelijke rechtstreeksche belastingen geïnd worden op dezelfde wijze als de staatsbelasting — gemeentewet art. 138 — dat deze inning geregeld wordt bij Koninklijk Besluit van 30 Augustus 1920; dat in zijn artikel 25 voorziet dat de vervolgingen wegens niet betaling van de belasting geschieden bij middel van dwangbevel uitgaande van den ontvanger, die het Belastingkohier bijhoudt 30 April 1901, Pas, 1901, III, 193, Luik, 24 Juli 1913, (Brugge, 28 Juni 1911, Pas. 1911, III, 369, Brugge, Pas, 1913, III, 321, Luik, 3 December 1917, Pas, 1918 III, 76, Mons, 2 Mei 1925, Pas, 1925, III, 160).

Overwegende dat diensvolgens eene vordering in betaling van rechtstreeksche belastingen door een openbaar bestuur bij de rechtbank aanhangig ge-maakt niet ontvankelijk is.

Om deze redenen,

De rechtbank alle andere besluitselen verwerpen-de gehoord den heer eersten substistuuat van den Pro-kureur des Konings Maurice Faveau, in zijn eenslui-dend advies, wijst de vordering van de aanlegster af als niet ontvankelijk en veroordeelt haar tot de kos-ten met afscheiding dezer kosten ten voordeele van meesters Donck en Mathys, pleitbezorgers die ver-klaren dezelve te hebben verschoten.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

3e kamer. — 31 Juli 1934.

Voorzitter : M. Mariën.

Rechters : MM. Mertens en Vandevelde

Referendaris : M. Beckers.

Pleiters : Mters J. Arts en L. Elebaers

VERZEKERING. — VERHAAL TEGEN DERDEN. — TE NIET GAAN DOOR NALATIGHEID VAN VERZEKERDE. — ART. 22, WET 11 JUNI 1874. — GEEN AUTOMATISCH VERVAL.

Het feit dat een verzekerde niet het noodige doet om het verhaal van zijn verzekeraar tegenover een derden-aansprakelijken persoon te vrijwaren, heeft niet een verval van rechten voor gevolg. Een dergelijke nalatigheid heeft enkel als gevolg dat de verzekerder eventueel een vordering in schadevergoeding kan instellen indien de verzekeraar kan bewijzen dat tengevolge van de nalatigheid van den verzekerde het verhaal tegen den derden te niet ging en dat tengevolge van dit te niet gaan van het verhaal de verzekerder schade leed. Als bewezen is dat het verhaal, zelfs, indien het behouden gebleven ware, geen uit-slag had kunnen opleveren, is de verzekerde geen

vergoeding aan zijn verzekeraar verschuldigd. (art. 22, Wet van 11 Juni 1874.

Verbert t/ The employers liability

Gezien de geboekte inleidende dagvaarding van 26 April 1934;

Aangezien den eisch gegrond is ;

Aangezien ten onrechte verweerster beweert dat zij ontslagen is van hare mondelinge verbintenssen gezien haar risico-vermeerdering en hare onmogelijkheid van verhaal tegen de derden verantwoordelijk voor de schade, door de gedragingen van aanlegger ;

1) Voor wat betreft de risico-vermeerderingen en de onmogelijkheid van verhaal van verweerster ;

Aangezien aanlegger zijn auto-camion Latyl in herstelling gegeven heeft aan Tracremorq met de mondelinge bepaling dat hij Tracremorq ontslaagt van alle verantwoordelijkheid voor schade door Tracremorq veroorzaakt aan derden wegens een ongeval met den camion en voor schade door Tracremorq veroorzaakt aan den camion of materiaal;

Aangezien de auto-camion verbrand is wyl hij gebezigd was door Tracremorq;

Aangezien hieruit geen risico-vermeerdering ontstaan is voor verweerster ;

Aangezien inderdaad aanlegger den camion mocht ter hand stellen van wien hij wilde uitgezonderd aan kinderen beneden de 16 jaar; dat dit het geval niet was ;

Aangezien het eenige verwijt dat aan aanlegger zou mogen toegeschreven worden bestaat in de ontslaging van Tracremorq van alle verantwoordelijkheid ;

Aangezien dit verwijt nochtans niet het gevolg kan hebben dat verweerster er aan toeschrijft en dat in dien zin het verhaal van verweerster tegenover de derden, verantwoordelijk voor de schade, in de feiten van het huidige geding niet verminderd is of onmogelijk gemaakt is geweest;

Aangezien inderdaad de rechtspraak betreffende art. 22 der wet van 11 Juni 1874 «le fait de ne pas ménager le recours des assureurs vis à vis des tiers responsables de la perte, ne crée pas une échance dans le chef de l'assuré pareille négligence n'a d'autre effet que de donner ouverture à une action en dommages intérêts de l'assureur contre l'assuré mais pour réussir dans cette action l'assureur doit prouver que le recours est perdu; qu'il l'a été par la faute de l'assuré que cette faute lui a causé un dommage et quel est l'étendue de ce dommage ».

Aangezien het verhaal van verweerster niet verloren is en ook niet verminderd;

Aangezien inderdaad verweerster steeds Tracremorq aansprakelijk kan maken voor zijne fout;

Aangezien inderdaad de verantwoordelijkheid van Tracremorq als hersteller geregeld wordt in het huidige geval door art. 1789 Burg. wetboek «dans le cas où l'ouvrier fournit seulement son travail ou son industrie, si la chose vient à périr, l'ouvrier n'est tenu que de sa faute».

Aangezien weliswaar de opdracht van bewijs van hoofd veranderd is : zonder ontslaging van verantwoordelijkheid had Tracremorq de last te bewijzen dat het verlies van den camion te wijten was aan heikracht thans met ontslaging van verantwoorde-

lijkheid berust deze last op verweerster die in haar verhaal tegenover Tracremorq moet bewijzen dat het verlies van den camion te wijten is aan de fout van Tracremorq ;

Aangezien nochtans het verhaal van verweerster niet verloren is, hetgeen eene vereischte is opdat zij recht zou hebben op schadevergoeding tegenover haar verzekerde namelijk aanlegger ;

Aangezien te meer dat blijkt uit de omstandigheden der zaak en de feiten van het ongeval dat verweerster niets verloren heeft gezien dit verhaal geen uitslag kon geven ;

Aangezien inderdaad de mondelinge bestattingen der agenten van de openbare macht geen gevolg gehad hebben en de ooggetuigen het eens zijn om te verklaren dat de auto in brand schoot terwijl hij bolde;

Aangezien er geen fout bijzonderlijk kan aangeduid worden tegenover Tracremorq dat het meer dan waarschijnlijk is dat de brand toe te schrijven is aan een vlam omkeer; dat de deskundigen waarbij de afgevaardigde van verweerster, tegensprekelijk en mondelinge na de auto te hebben onderzocht en de partijen gehoord te hebben in hunnen uitleg geen fout gelegd hebben ten laste van Tracremorq noch op het oogenblik van het onderzoek noch later en zelfs niet op het oogenblik der pleidooien ;

Dat er te meer geen enkele verdere inlichting bestaat nopens de oorzaak van den brand noch voor wat betreft de verantwoordelijkheid van wie zij ook;

Aangezien het dus zonder twijfel is dat geen gevolg zou kunnen gegeven worden aan eene aansprakelijkheid van Tracremorq wegens schuld aan den brand ;

Aangezien in die omstandigheden verweerster niet bewijst dat zij haar verhaal verloren heeft en dat het verlies in haar verhaal haar eene schade heeft toegebracht dat zodoende haar risico niet vermeerderd is en zij gehouden blijft hare mondelinge verplichtingen te vervullen;

Vergoeding door verweerster te betalen:

Aangezien aanlegger slechts recht heeft op de som van fr. 84.200;

Aangezien inderdaad de mondelinge verzekerde waarde belooft fr. 161.000; dat aanlegger zelf dit bedrag mondeling aangegeven heeft op het oogenblik van den brand;

Aangezien de waarde van den camion op 8 Februari 1934, dag van het ongeval beliep fr. 130.410; in toepassing der mondeling voorziene bepalingen;

Aangezien aanlegger slechts recht heeft op de verzekerde waarde van zijn auto indien de schade meer dan de 2/3 belooft van de mondelinge verzekerde waarde op den dag van het ongeval;

Aangezien de 2/3 van 130.410 fr. uitmaken 86.940 fr.;

Aangezien zodoende de 2/3 niet bereikt zijn en aanlegger slechts recht heeft op de werkelijke opgelopen schade hetzij 84.200 fr. tegensprekelijk en mondeling vastgesteld tusschen de deskundigen van beide partijen;

Maandelijksche vergoeding;

Aangezien aanlegger geen recht heeft op een maandelijksche vergoeding wegens niet betalen door verweerster der schadevergoeding toekomende aan aanleggers;

Aangezien inderdaad het mondeling voorzien is

geworden tusschen partijen, dat geene vergoeding verschuldigd is voor gemis aan genot of gemis aan gebruik;

Aangezien te meer de mondelinge verplichtingen van verweerster een geldelijke verplichting is welke slechts recht geeft in geval van niet vervulling op moratoire intresten sinds den dag der aanmaning;

Aangezien de aanmaning in het huidig geval plaats heeft gehad door de geboekt inleidende dagvaarding.

Om deze redenen,

De Rechtbank,

veroordeelt verweerster te betalen aan aanlegger de som van 84.200 fr., de monatoire intresten sinds den dag der dagvaarding de rechterlijke intresten plus de kosten des geding;

Wijst aanlegger af voor het overige van zijnen eisch;

Wijst verweerster af van haren tegeneisch;

Verleent akte aan verweerster dat zij het geding schat op vier en tachtig duizend twee honderd frank voor wat betreft de bevoegdheid;

Verklaart dit vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-
tegenstaande hooger beroep en mits borgstelling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT
zetelende in handelszaken.

17 Mei 1933.

Voorzitter : M. Bijvoet.

Rechters : Mters Goffinet en Portmans.

Pleiters : Mters Driessen en Gruyters.

**BORG SOM. — HANDELSVERPLICHTINGEN. —
TERUGVORDERING. — SCHULDVERGELIJKING**

Wanneer in een handelsovereenkomst een borgsom gestort werd mag deze bij het verbreken met wederzijdsch accord niet weerhouden worden.

Er mag echter een schuldvergelijking gedaan worden op grond der verplichtingen van hem die de borgsom heeft moeten storten.

K. t/ N. V. B. V.

Aangezien het storten eener borgsom van 10.000 frank die jaarlijks, van af 13 Februari 1931, 6% intrest zou opbrengen niet betwist wordt, doch dat verweerster deze borgsom met den vervallen intrest meent te mogen weerhouden, daar aanlegger zou te kort gekomen zijn aan de verplichtingen hem door mondelinge overeenkomst van 15 Februari 1931, opgelegd.

Aangezien verweerster den 27 Juni 1932 aan aanlegger liet weten dat de uitbating geen gunstig resultaat gaf en nu bijgevolg het besluit nam, onder voorbehoud van rechten, gemelde overeenkomst te verbreken;

Aangezien verweerster nochtans geen onmiddellijk gevolg gaf aan dit voorgenomen besluit, doch integendeel, voortging met de vereischte bieren en benodigheden aan den aanlegger te leveren gelijk voorheen; dat zij nadien, op 30 September er opvol-

gend, aanlegger nogmaals herinnerde aan haar verzoek, waarop deze dan ook inging en zijn accord beteekende de uitbating niet langer te zullen aanhouden dan tot 15 Februari 1933, zooals de overeenkomst luidde;

Aangezien verweerster vrede genomen heeft met dit besluit wijl zij naderhand is voortgegaan met aanlegger te voorzien in drank en rookartikelen zooals de overeenkomst voorschreef;

Aangezien, bijgevolg, verweersters voorstel van 27 Juni 1932, strekkende tot verbreking der overeenkomst, zelfs voor het geval dat er gegronde redenen tot verbreking zouden bestaan hebben, niet in aanmerking kan genomen worden, omdat er vanwege aanlegger niet op ingegaan werd, en dat verweerster op hare beurt zich gedragen heeft alsof dit besluit door haar niet genomen was geworden terwijl aanleggers beslissing, de overeenkomst op 15 Februari 1933 te doen eindigen, zonder protest bleef vanwege verweerster en aldus hare instemming verwierf;

Aangezien daarenboven geenszins spruit uit de verhandeling der zaak, dat verweerster gegronde redenen zou gehad hebben om de mondelinge overeenkomst van 13 Februari 1931 te doen verbreken ten nadeele van aanlegger;

Aangezien de opgegeven reden, namelijk het gebrek aan gunstig resultaat der uitbating, zonder uitdrukkelijke melding van bepaalde tekortkomingen, den aanlegger ten laste gelegd, geen recht gaf tot eenzijdige verbreking der overeenkomst;

Aangezien verweerster thans dan ook meer uitdrukkelijk aanvoert dat aanlegger in gebreke gebleven is de overeengekomene bedragen op de leveringen hem door verweerster gedaan, comptant te betalen;

Aangezien aanlegger nochtans het bewijs levert dat de achterstallige slotsommen doorgaans binnen de acht of veertien dagen betaald werden, behalve eene enkele waarvan de betaling ruim een maand achterwege bleef;

Aangezien verweerster over eene borgsom van tien-duizend franken beschikte en de achterstallige betalingen slechts hoogstens enkele duizende franken beliepen;

Aangezien dien ten gevolge, deze geringe tekortkoming vanwege aanlegger niet van aard was om van rechtswege de overeenkomst te doen verbreken, en trouwens door verweerster, in den loop der uitvoering, nadat aanlegger zich in regel gesteld had, niet eens weerhouden is geworden;

Aangezien het hoogstens aanneembaar is dat aanlegger niet gerechtigd is den intrest van 6% 's jaars te eischen op de volle borgsom van 10000 frank, wanneer hij zich door niet onmiddellijk het gansche bedrag der leveringen te voldoen, een credit verschafte, dat gemiddeld op 2500 frank kan geschat worden, van af het begin der overeenkomst, tot op 15 Augustus 1932, van welken datum af de leveringen als zijnde comptant betaald moeten gehouden worden;

Aangezien verweerster, den 16 December 1931, zich bereid verklaarde de rekening van aanlegger, te crediteeren met de som van 1375 frank, die in de eindrekening, door aanlegger gansch voldaan, niet meer voorkomt;

Aangezien deze inschikkelijkheid vanwege verweerster enkel betuigd werd, mits de verplichting

voor aanlegger, onmiddellijk het verschuldigd bedrag der verkochte waar te vereffenen ;

Aangezien het spruit uit de stukken des gedings dat het debet saldo, door aanlegger verschuldigd, ongeveer hetzelfde gebleven is tot einde Juli, spijs de gestelde voorwaarde, en dat verweerster bijgevolg, niet gehouden bleef de toegeving door haar gedaan in stand te houden, wijl de daartoe gestelde voorwaarde door aanlegger niet is nagekomen geworden ;

Aangezien overigens aanlegger zich ook wel rekenschap gegeven heeft van zijn tekortkoming onder dit oogpunt wijl hij, zonder verdere opwerpingen deze som aan verweerster betaalde en hij bijgevolg niet gerechtigd is deze opnieuw terug te eischen ;

Aangezien de gevraagde vergoeding voor gebruik van ijs, in den loop van het jaar 1932, niet verschuldigd is, wijl het niet eens bewezen is dat aanlegger in dat jaar nog gebruik van ijs heeft gemaakt, om zijne dranken te verkoelen ;

Aangezien verweerster er zich om beklagt dat aanlegger de uitbating is blijven betrekken, alhoewel de overeenkomst verbroken was sedert einde Juli 1932, en dien ten gevolge, bij tegeneisch, eene schadevergoeding vordert van 10.000 frank voor gebrek aan winst, en een tweede vergoeding van het zelfde bedrag, voor mindenwaarde van haar handelseigendom, sedert aanlegger, van af 15 Februari 1933, zijne herberg gesloten houdt ;

Aangezien, zooals boven aangehaald werd, de overeenkomst slechts een eind heeft genomen op 15 Februari 1933, en dat aanleggers handelwijze, tot dan toe, geen aanleiding gaf tot ernstige bedilling vanwege verweerster ;

Aangezien de eenige schade die zij door aanleggers handelwijze tijdens de uitvoering der overeenkomst geleden heeft, bestaat in het verlies van intrest op een gemiddelde som van 2500 frank, hooger aangehaald, van af 13 Februari 1931, tot half Augustus 1932, welke vengoeding verrekend wordt in het beschikking gedeelte van dit vonnis ;

Aangezien aanlegger nochtans, sedert 15 Februari 1933, voortgaat het huis van verweerster, dienende als herberg, te betrekken, alhoewel zijn recht op teruggaaf der borgsom hem het voorrecht niet geeft het gebruik van dit woonhuis als pand te weerhouden ;

Aangezien, evenmin, in aanmerking kan genomen worden, dat hij het huis blijft bewonen om de meubelen die verweerster er in geplaatst heeft te bewaken, dat deze zorg immers aan verweersters goeddunken is overgelaten en niet eigenmachtig door aanlegger mag worden waargenomen ;

Aangezien aanlegger dan ook aanbiedt de vergoeding die verweerster toekomt voor het betrekken der woning van af 15 Februari 1933, te laten afhouden van het bedrag der som die verweerster hem verschuldigd is ;

Aangezien, van harentwege, verweerster in gebreke is gebleven aanlegger in vertoef te stellen de woning te verlaten en vrijwillig opgehouden heeft de herberg uit te baten door het stop zetten der leveringen ;

Aangezien zij dus geen aanspraak kan maken op verdere vergoeding van niet gemaakte winst en cliënteverlies ;

Aangezien haar tegeneisch enkel gegrond is, in zoverre hij strekt tot betaling der huurwaarde der woning van af 15 Februari 1933, die begrepen is in

hare vraag tot schadevergoeding hoofdens winstverlies ;

Aangezien het bewezen is dat gedurende het eerste jaar der uitbating, de leveringen ruim 70.000 frank hebben bedragen, zoodat, bij gebrek aan andere gegevens, en met het oog op het voorhanden geschil, de huurwaarde der woning billijk op de som van 7000 frank 's jaars of 600 fr. in de maand kan geschat worden ;

Om deze beweegredenen,

De Rechtbank, zetelende in handelszaken, zegt in rechte dat aanlegger zich niet schuldig gemaakt heeft aan contractbreuk ;

Verklaart zijn eisch in terugbetaling der gestorte borgsom van tien duizend frank gegrond, alsmede den intrest dezer som, aan zes ten honderd 's jaars, gedurende twee jaar, zijnde twaalf honderd frank ;

Wijst hem af van het overige van zijnen eisch ;

Recht doende op den tegeneisch van verweerster,

Verklaart dezen ontvankelijk en gegrond, in zoverre dat zij recht heeft de som door haar verschuldigd, te verminderen met den intrest op twee duizend vijfhonderd frank aan zes ten honderd, gedurende achttien maanden hetzij tweehonderd vijf en twintig frank, alsmede van het bedrag der huurwaarde, van af 16 Februari 1933, tot heden tegen zeshonderd frank per maand, de loopende maand tot 15 Mei voluit gerekend, maakt $3 \times 600 = 1800$ frank, — en deze sommen vereffend bij vergelijking; veroordeelt aldus verweersters om aan aanlegger te betalen de som van $11200 - 2025 = 9175$ frank, met de rechterlijke intresten en de kosten ;

Verklaart tegenwoordig vonnis uitvoerbaar niet-tegenstaande alle verhaal en zonder borg.

VERVLAAMSCHING VAN HET GERECHT

Sinds maanden wordt er beloofd dat de wet op de vervlaamsching van het gerecht, die in de Kamer werd aangenomen, aan het hoofd zou staan van de dagorde van den Senaat bij het hernemen der zittingen binnen enkele dagen.

Van den anderen kant lazen wij in de dagbladen de dagorde der werkzaamheden van onze Eerste Kamer zonder dat hierbij een spoor te vinden was van de wet op de vervlaamsching van het Gerecht...

Het is dan ook meer dan tijd dat er stemmen zouden opgaan in het Vlaamsche land om de vervulling van de gedane belofte met klem te eischen. Er dient een krachtige actie op touw gezet om de onmiddellijke verwezenlijking te vorderen van het Vlaamsch rechtsherstel in gerechtszaken. Geen enkele beschouwing noch van economischen noch van eenig anderen aard kan aanleiding zijn om nog langer het in voege treden tegen te houden van deze wet, die in de Kamer haast bij eenparigheid gestemd werd door al de tegenwoordigers van het Vlaamsche land.

Onze groote cultureele organismen hebben gelukkig begrepen dat ze het goede voorbeeld dienden te geven.

Het Willemsfonds heeft op zijn jaarlijksche algemeene vergadering, die plaats had te Gent op 28 Oc-

tober 1.1., bij eenparigheid, de hierna volgende flinke motie aangenomen :

* * *

Overwegende dat de vervlaamsching van 't gerecht in het Vlaamsche land nog steeds een doode letter is;

overwegend dat niettegenstaande de grootste toegevingen van Vlaamsche zijde, niettegenstaande de formeele en officieele beloften, het door de Kamer aangenomen wetsontwerp nog niet in den Senaat werd behandeld en geen vooruitzicht bestaat dit binnen korten tijd te zien gebeuren;

overwegend dat een minderheid, hoofdzakelijk gedreven door gemakzucht en beroepsbelang, er in slaagde het reeds te gematigde wetsontwerp gedeeltelijk te ontzenuwen en de belangen van de Vlaamsche inwonenden van Brussel en omgeving te schaden;

overwegende dat het maximum van toegevingen werd gedaan;

overwegende dat de vervlaamsching van het gerecht een der onmisbare hoeksteen is van den opbouw van een gave Vlaamsche kultuur;

herinnert de ministers, senatoren en volksvertegenwoordigers er aan, dat de verwezenlijking van de vervlaamsching van het gerecht een eisch van heel het Vlaamsche volk is, waaraan dringend dient voldaan te worden.

* * *

Het Davidsfonds op zijn jaarlijksche vergadering, die zoo pas te Mechelen werd gehouden, nam eerst een motie aan om met krachtadigheid te protesteeren tegen het saboteeren van de Vlaamsche gelijkheidswetten en stemde verder voor wat de vervlaamsching van het gerecht betreft de volgende dagorde :

« De afgevaardigden der afdelingen en gewestbonden van het Davidsfonds uit de provincie Antwerpen, vergaderd te Mechelen op Zondag, 4 November.

Overwegende dat eentaligheid een vereischte is voor den opbouw van een gave Vlaamsche kultuur en deze eentaligheid dus moet doorgevoerd worden in al onze openbare besturen, betreuren, dat de vervlaamsching van het gerecht nog steeds achterwege blijft. »

WETGEVING

KONINKLIJK BESLUIT VAN 31 OCTOBER 1934 BETREFFENDE DE HUUROVEREENKOMSTEN

VERSLAG AAN DEN KONING

Sire,

Het ontwerp dat de regeering de eer heeft aan Uwe Majesteit ter onderteekening voor te leggen is ingegeven door het verlangen, in zake huishuur, de gevolgen van de crisis te verhelpen en, zooveel mogelijk, deze gevolgen door een vermindering van de algemeene kosten van het familieleven alsmede van de algemeene kosten van den handel, te verzachten.

Het is inderdaad wenschelijk dat de huurprijzen niet te veel op de huishoudelijke uitgaven en op die van den handel drukken. In normale omstandigheden werkt de wet van vraag en aanbod met een regelmatigheid die verbintenissen van geruimen duur mogelijk maken, al gaat het ook niet over huurovereenkomsten op langen termijn. De economische crisis heeft de plannen verijdeld, die de gewone voorzichtigheid niet gewaagd achtte. Zij is meer geworden dan een toevallig feit dat men had kunnen te

gemoet zien. Bovendien treft de crisis de gansche bevolking en de gevolgen ervan blijven voortduren.

Zoo men mag zeggen dat de woningnood thans een einde heeft genomen, behalve voor de kleinste huizen, moet men nochtans erkennen dat er in de plaats daarvan een crisis van betaling is gekomen, en een moeilijkheid voor de huurders om te voldoen aan de verplichtingen van een huurovereenkomst, die misschien zeer verschillend zijn van deze welke zouden voortvloeien uit een contract dat zij heden zouden aangaan.

Het onderhavig besluit houdt rekening met dezen gansch uitzonderlijken toestand.

Het is verdeeld in vier hoofdstukken.

Het eerste hoofdstuk handelt in het algemeen over de kwestie van de huurovereenkomsten van vaste goederen welke als woongelegenheid of handelshuis dienen.

Het tweede handelt over de beperking van de huurprijzen der kleine vaste goederen, waar men dikwijls opvallende overdrijvingen kan vaststellen.

Het derde handelt over de huurverlenging.

Het vierde bevat enkele algemeene bepalingen.

Het is van belang dat de tusschenkomst van den wetgever in zake overeenkomsten tot het strikt noodige wordt herleid : Naar die beschouwing is het dat het eerste hoofdstuk werd opgevat. Het naleven van de vrijelijk aangegane overeenkomsten is een essentieele voorwaarde voor het economische leven, en de schending er van sleept de ergste gevolgen na zich.

Het ware ongetwijfeld juridischer geweest, zoodra er getornd werd aan den eerbied voor de aangegane overeenkomst, aan beide partijen het recht van verbreking toe te staan, maar dit ware strijdig met het doel dat wordt nagestreefd, nl. bij de economische tijdsomstandigheden, die uit de crisis ontstaan zijn, buitensporige huurovereenkomsten aan te passen.

Het ware het door het besluit nagestreefte doel voorbijschieten, toe te laten dat de genomen maatregelen op kwellende wijze zouden aangewend worden. Het zal dan ook niet voldoende zijn dat de huurder vraagt de afgesloten huurovereenkomst te verbreken. Hij zal in voorkomend geval vóór den magistraat, bij wien het geschil aanhangig is gemaakt, moeten doen blijken dat de omstandigheden de gevraagde verbreking billijken.

Is het wel noodig te zeggen dat zijn verzoek zal afgewezen worden zoo het blijkt dat het slechts op het inzicht te schaden of op een gril is gegrond? Hetgeen in aanmerking moet komen, is dat in de tegenwoordige economische tijdsomstandigheden de huurder niet belast moet zijn met een huurprijs die buiten verhouding is geworden. Wie beseft niet hoe wenschelijk het is dat het besluit als voornaamste uitwerksel hebbe, huurder en verhuurder er toe te bewegen onder malkander en in hun beider belang een redelijke schikking te zoeken? De rechter, die naar billijkheid uitspraak zal doen, zal in voorkomend geval in dien zin ijveren en slechts de verbreking ten voordeele van den huurder uitspreken nadat hij al de middelen tot verzoening aangewend zal hebben.

Hoofdstuk I is van toepassing zoowel op de vaste goederen voor handelsgebruik als op de vaste goederen die tot woongelegenheid dienen.

De verminderingen van huurprijs, die toegestaan zijn geworden krachtens de wet van 5 Augustus 1933 op de tijdelijke herziening en de verbreking van de handels- huurovereenkomsten, blijven verworven en de nog hangende gedingen mogen vervolgd worden.

Maar behoudens het geval waarin, overeenkomstig artikel 4 der wet van 5 Augustus 1933, een opzegging reeds beteeekend is geworden, zullen de artikelen 4 en 5 van die wet niet meer van toepassing zijn (art. 8 van het tegenwoordig besluit). Daaruit volgt dat de verhuurder geen gebruik meer zal kunnen maken van het recht om de huurovereenkomst te verbreken en dat de huurder ze niet zal kunnen verbreken dan onder de in het hierbij behorend besluit voorziene voorwaarden.

Hoofdstuk II beoogt de beperking van de kleine huurprijzen, het is te zeggen de beperking van de huurprijzen der kleine woningen of gedeelten van die woningen. Het geldt n.l. de woongelegenheden waarop het besluit van 31 Juli 1934 reeds van toepassing is; maar het reikt verder, daar hoofdstuk II betrekking heeft op al de kleine woongelegenheden zonder onderscheid in gansch de uitgestrektheid van het Rijk.

De voorziene beperking wordt op verschillende wijzen vastgesteld naar gelang zij vaste goederen betreft, die vóór 1 Augustus 1914 bestonden en niet verbouwd werden, of vaste goederen na dezen datum gebouwd of verbouwd. In het eerste geval mogen de huurprijzen niet meer bedragen dan zeven maal de huurwaarde van 1914; in het tweede geval, mogen zij de vijf vierden van het kadastraal inkomen niet te boven gaan. Door verbouwing verstaat het besluit belangrijke veranderingen, die een merkelijke wijziging van de huurwaarde voor gevolg hebben gehad. Zooals voor de vorige huishuurwetten zijn in het woord « huurprijs » noch de belastingen, noch andere bijkomende; den huurder opgelegde lasten begrepen.

De beperking blijft van kracht tot in Januari 1936. Zij is zelfs van toepassing wanneer de ingebruikneming van het gehuurde goed na het in werking treden van dit besluit plaats heeft.

Zooals de tekst en de titel van dit hoofdstuk aanduiden, worden de huurprijzen beperkt en verminderd; maar in geen geval laten zij den verhuurder toe een hooger huurprijs te eischen dan dezen bij de overeenkomst bedongen, zelfs wanneer deze lager dan het voorziene maximum zou zijn.

Hoofdstuk III voorziet de verlenging tot in Januari 1936 van het recht van bewoning van de huurders en onderhuurders van de in hoofdstuk II bepaalde goederen of gedeelten van vaste goederen. De verlenging wordt afhankelijk gesteld van de nakoming, door den bewoner, van al zijn huurverplichtingen, inzonderheid het vreedzaam genot, het onderhoud van het vast goed en de betaling van den bedongen, of eventueel overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk II, verminderden huurprijs.

De verlenging wordt verworven onder bijna gelijkaardige voorwaarden als deze welke gesteld werden bij het koninklijk besluit van 31 December 1929 tot samenschakeling van de huishuurwetten. Echter bepaalt artikel 18 dat de bewoner het voordeel van de bewoning niet geniet ten opzichte van den verkrijger, onder bezwarenden titel, van het vast goed, onder voorbehoud van den uit de huurovereenkomst of de gebruiken voortvloeiende opzeggingstermijn. Deze bepaling is gewettigd door de huidige voorwaarden van koop en verkoop van de onroerende goederen.

De algemeene bepalingen van hoofdstuk IV gelijken eveneens op de bepalingen van het koninklijk besluit van 31 December 1929. Het ware overbodig ze verder toe te lichten. Waar het echter gaat over het hooger beoep in zake de beslissingen door den vrederechter uitgesproken bij toepassing van het onderhavig besluit, bepaalt artikel 20 dat de termijn van beroep verminderd is tot vijftien dagen, dat de rechter in hoogsten aanleg uitspraak doet wanneer het bedrag van den huurprijs 2,500 frank niet te boven gaat en dat de rechter, waarbij een beroep aanhangig is gemaakt, binnen de maand uitspraak moet doen. De aanpassing van den huurprijs der woongelegenheden bij de economische tijdsomstandigheden vereischt inderdaad die wijzigingen aan de gewone regels op het stuk van bevoegdheid en rechtspleging.

KONINKLIJK BESLUIT

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstigen, heil.
Gelet op artikel 1, n° III, litt. g, van de wet van 31 Juli 1934 waarbij aan den Koning bepaalde machten worden

toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering van de openbare lasten;

Op voorstel van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

HOOFDSTUK I.

Verbreking van huurovereenkomsten.

Artikel 1. Al de vóór het van kracht worden van dit besluit gesloten huurovereenkomsten betreffende vaste goederen of gedeelten van vaste goederen die als woongelegenheden of voor den handel gebruikt worden, kunnen door den huurder verbroken worden onder de hierna bepaalde voorwaarden.

Art. 2. De huurder, die van het hem door het eerste artikel verleende recht wil gebruik maken, moet, op straffe van verval van rechten, er den verhuurder binnen drie maanden na het in werking treden van dit besluit bij aangeteekend schrijven of bij deurwaardersexploot kennis van geven.

De verhuurder, die billijke redenen meent te hebben om zich tegen het verzoek te verzetten, moet, op straffe van verval van rechten, binnen vijftien dagen na de toezending van het aangeteekend schrijven of na de betekening van het deurwaardersexploot, bij aangeteekend schrijven, aan den huurder laten weten dat hij zich tegen de verbreking verzet.

De huurder die zijn verzoek staande houdt moet, eveneens op straffe van verval van rechten, binnen vijftien dagen na het antwoord van den verhuurder, bij een schrijven gericht aan de griffier van het vrederecht van het kanton waar het gehuurde goed gelegen is, den verhuurder doen uitnoodigen om vóór den vrederechter te verschijnen.

De griffier zendt deze uitnoodiging aan den verhuurder bij een ter post aangeteekenden en portvrij verzonden brief; op dezelfde wijze deelt hij aan den huurder den datum van de verschijning mede.

Van den uitslag der verschijning wordt proces-verbaal opgemaakt.

Ingeval de huurder niet verschijnt of ingeval er tuschen partijen geen accoord wordt bereikt, verliest de huurder het recht op verbreking indien hij, binnen vijftien dagen na den dag vastgesteld voor de verschijning of van het proces-verbaal waaruit het gebrek aan eensgezindheid blijkt, den verhuurder vóór den vrederechter niet dagvaardt.

De rechter beijvert zich partijen te verzoenen. Slaagt hij er niet in en is hij van oordeel dat, naar billijkheid en gelet op de economische tijdsomstandigheden, de huurder niet meer in staat is den last zijner verplichtingen te dragen, dan spreekt hij de verbreking van de huurovereenkomst uit.

De verhuurder en de huurder kunnen zelfs, met het oog op het verschijnen vóór den vrederechter tot verzoening, zich door een lasthebber doen vertegenwoordigen.

Art. 3. De verbreking wordt van kracht drie maanden na den dag van de toezending van het aangeteekend schrijven of van het deurwaardersexploot.

Indien de verhuurder zich tegen de verbreking heeft verzet, wordt deze van kracht twee maanden na het op uitnoodiging voor den vrederechter gesloten accoord, of in voorkomend geval, een maand na den dag waarop het vonnis niet meer vatbaar is voor verzet of beroep.

Art. 4. De huurder die het voordeel van artikel 1 inroept is uit dien hoofde tot geen vergoeding voor vervroegde huurverbreking gehouden tenzij tot deze welke uitdrukkelijk in de huurovereenkomst voorzien is ter zake van door den verhuurder uitgevoerde inrichtingswerken.

Indien, bij het van kracht worden van dit besluit, sedert minder dan drie jaar door den verhuurder inrichtingswerken werden uitgevoerd die ten minste één jaar huurprijs hebben gekost, zonder dat een vergoeding voor ver-

vroegde huurverbreking uit dien hoofde werd voorzien, kan de rechter beslissen dat de verbreking eerst van kracht zal worden na een langeren tijd dan bij artikel 3 voorzien, zonder dat echter die tijd, te rekenen van de toezending van het aangeteekend schrijven of van het deurwaardersexploot, negen maanden kan overschrijden.

Art. 5. De verbreking ten voordeele van den hoofdhuurder geldt terzelfder tijd van rechtswege ten opzichte van de onderhuurders, aan wie zij door den hoofdhuurder bij aangeteekend schrijven moet aangezegd worden binnen twee maanden na de bij artikel 2, 1° alinea, voorziene kennisgeving, op straffe van alle schadeloosstelling.

Art. 6. In geval van verbreking door een onderhuurder, wordt de termijn die bij artikel 2, 1° alinea, voor de kennisgeving aan zijn verhuurder is voorzien, op twee maanden teruggebracht.

Art. 7. In geval van overdracht van huurovereenkomst, wordt het recht van verbreking door het tegenwoordig besluit erkend, slechts door den overnemer uitgeoefend.

Art. 8. De artikelen 4 en 5 der wet van 5 Augustus 1933 op de tijdelijke herziening en de verbreking van de handelshuurovereenkomsten zijn niet meer van toepassing, behalve indien de opzegging tot verbreking werd betekend overeenkomstig artikel 4, vóór het van kracht worden van dit besluit.

HOOFDSTUK II.

Beperking van sommige huurprijzen.

Art. 9. De huurprijzen die meer bedragen dan 7 maal de huurwaarde op 1 Augustus 1914, worden, op verzoek van den huurder, tot 7 maal die waarde teruggebracht wanneer het geldt :

1° Tot woongelegenheid gebruikte vaste goederen, waarvan de jaarlijksche huurwaarde op 1 Augustus 1914 minder bedroeg dan :

a) 600 frank in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, volgens de laatste tienjaarlijksche volkstelling, alsmede in de gemeenten Anderlecht, Etterbeek, Elsene, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis en Sint-Joosten-Oode.

b) 250 frank in de gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners ;

c) 240 frank in de gemeenten van 25.000 tot 50.000 inwoners ;

d) 225 frank in de gemeenten met 15.000 tot 25.000 inwoners ;

e) 150 frank in de gemeenten met 5.000 tot 15.000 inwoners ;

f) 75 frank in de gemeenten met minder dan 5.000 inwoners ;

2° Tot woongelegenheid gebruikte gedeelten van vaste goederen, waarvan de jaarlijksche huurwaarde op 1 Aug. 1914 minder bedroeg dan :

a) 400 frank in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, volgens de laatste tienjaarlijksche volkstelling, alsmede in de gemeenten Anderlecht, Etterbeek, Elsene, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis en Sint-Joosten-Oode.

b) 300 frank in de gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners ;

c) 160 frank in de gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners ;

d) 150 frank in de gemeenten met 15.000 tot 25.000 inwoners ;

e) 120 frank in de gemeenten met 5.000 tot 15.000 inwoners ;

f) 75 frank in de gemeenten met minder dan 5.000 inwoners.

Art. 10. De huurprijs van de tot woongelegenheid gebruikte vaste goederen en gedeelten van vaste goederen, die na 1 Augustus 1914 werden gebouwd of verbouwd, kan niet meer bedragen dan de 5/4 van het kadastraal

inkomen, voor zoover dit inkomen niet hooger is dan :

1° Voor de vaste goederen :

a) 3.600 frank in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, volgens de laatste tienjaarlijksche volkstelling, alsmede de gemeenten Anderlecht, Etterbeek, Elsene, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis en Sint-Joosten-Oode ;

b) 2.700 frank in de gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners ;

c) 1.440 frank in de gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners ;

d) 1.350 frank in de gemeenten met 15.000 tot 25.000 inwoners ;

e) 900 frank in de gemeenten met 5.000 tot 15.000 inwoners ;

2° Voor de gedeelten van vaste goederen :

a) 3.600 frank in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, volgens de laatste tienjaarlijksche volkstelling, alsmede in de gemeenten Anderlecht, Etterbeek, Elsene, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis en Sint-Joosten-Oode ;

a) 2.400 frank in de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners, volgens de laatste tienjaarlijksche volkstelling, alsmede in de gemeenten Anderlecht, Etterbeek, Elsene, Koekelberg, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis en Sint-Joosten-Oode ;

b) 1.800 frank in de gemeenten met 50.00 tot 100.000 inwoners ;

c) 960 frank in de gemeenten met 25.000 tot 50.000 inwoners ;

d) 900 frank in de gemeenten met 15.000 tot 25.000 inwoners ;

e) 720 frank in de gemeenten met 5.000 tot 15.000 inwoners ;

f) 450 frank in de gemeenten met minder dan 5.000 inwoners.

Voor de bij gedeelten verhuurde vaste goederen, voor welke geen afzonderlijk kadastraal inkomen werd vastgesteld, wordt dit inkomen voor de toepassing van bovenstaande bepalingen geschat volgens het totaal kadastraal inkomen van het vast goed.

Art. 11. Geen op de artikelen 9 en 10 van dit besluit gesteunde vordering tot vermindering van den huurprijs is ontvankelijk zonder dat, vooraf, de huurder aan den vrederechter een verzoekschrift heeft voorgelegd om den verhuurder tot een minnelijke regeling te doen oproepen. Het verzoekschrift wordt aan de griffie overhandigd ; de griffier verleent daarvan een ontvangstbewijs.

Binnen acht dagen na het indienen van het verzoekschrift, roept de vrederechter de partijen tot minnelijke regeling op en maakt proces-verbaal op van den uitslag der verschijning. Komt een akkoord tot stand, dan vermeldt het proces-verbaal de termen daarvan, en de uitgifte van dit proces-verbaal wordt voorzien van de formule van tenuitvoerlegging.

Het verzoekschrift voorzien bij bovenstaande alinea 1, heeft dezelfde uitwerking als de dagvaarding vóór de rechtbank, voor zooverre, bij gebrek aan minnelijke regeling, door de aanleggende partij dagvaardiging wordt gedaan binnen acht dagen na de dagteekening van het proces-verbaal waaruit gebrek aan minnelijke regeling blijkt. De dagvaarding zal de bij artikel 1 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering vereischte vermeldingen moeten bevatten.

De rechter kan zijn vonnis uitvoerbaar verklaren niettegenstaande hooger beroep, met of zonder borgtocht.

Al de akten die het exploot tot rechtsingang voorafgaan zijn vrij van zegel en van de formaliteit der registratie.

Art. 12. Het beroep wordt geregeld overeenkomstig de algemeene bepalingen van dit besluit (hoofdstuk IV).

Art. 13. De bepalingen van de artikelen 9 en 10 zijn van toepassing tot 1 Januari 1936, zelfs indien de ingebruikneming van het gehuurde goed plaats had na het van kracht worden van dit besluit.

HOOFDSTUK III.

Verlenging van sommige huurovereenkomsten.

Art. 14. De rechten van den huurder en, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 5, die van den onderhuurder van een vast goed of van een gedeelte van een vast goed behorende tot een van de categorieën bij de artikelen 9 en 10 zijn verleend tot den dag van de maand Januari 1936, die overeenkomt met den zooveelsten van de maand waarin de gehuurde goederen in gebruik werden genomen, zoo hij zijn huurverplichtingen nakomt, waarbij rekening gehouden wordt met de bij deze artikelen voorziene vermindering van huurprijs.

Opzegging vanwege den verhuurder vóór het van kracht worden van dit besluit is nietig en van geener waarde. Wordt vóór het van kracht worden van dit besluit de opzegging door den huurder gedaan, dan zal zij geldig zijn tenware de huurder, binnen vijftien dagen na het van kracht worden van dit besluit, bij een ter post aangeteekend schrijven, den verhuurder kennis zou hebben gegeven van zijn wil om het voordeel van de verlenging te genieten.

De verlenging is niet van toepassing op de clausulen van optie tot aankoop.

Art. 15. In geval van overlijden van den huurder genieten al degenen, die sedert ten minste zes maanden bij hem inwoonden, met uitzondering van de bedienden en dienstboden, het voordeel van de huurverlenging. De termijn van zes maanden geldt niet voor den echtgenoot.

Art. 16. § 1. De verlenging geschiedt van rechtswege, met uitsluiting van elke stilzwijgende inhuring.

§ 2. De verhuurder is echter gerechtigd hetzij de verlenging te weigeren, hetzij de intrekking daarvan aan te vragen, indien hij doet blijken van bijzonder gewichtige redenen zijnerzijds of aan de zijde van den bewoner, waarover de rechter oordeelt.

§ 3. De verhuurder kan als gewichtige reden doen gelden, dat hij genoodzaakt is het verhuurd perceel zelf te betrekken, of wel door zijn voor- of nazaten of die van zijn echtgenoot te doen betrekken.

De verhuurder moet, binnen ten hoogste drie maanden, te rekenen van het oogenblik waarop de gewichtige reden aan zijn zijde zich voordeed, zijn rechtsvordering instellen en tevens de redenen opgeven, waarom hij zich tegen de verlenging verzet of dezer intrekking aanvraagt.

Deze termijn is bepaald op straffe van vervallenverklaring.

§ 4. In de gevallen voorzien bij bovenstaande §§ 2 en 3, kan de rechter beslissen dat slechts een gedeelte van het vast goed ter beschikking van den verhuurder zal gesteld worden. In dit geval stelt hij de evenredige vermindering van den huurprijs vast.

§ 5. De verlenging kan geweigerd of de intrekking daarvan aangevraagd worden door iederen Belg, die, eigenaar of vruchtgebruiker van een of meer vaste goederen of gedeelten van vaste goederen, den wil te kennen geeft in een dezer te verblijven of er zijn nakomelingen bij dezer instelling te doen verblijven.

Indien de eigenaar reeds een zijner vaste goederen bewoont, moet hij, om van vast goed te veranderen, van een rechtmatig belang doen blijken.

§ 6. De vroegere huurder heeft recht op schadeloosstelling, in de gevallen voorzien bij de §§ 2 tot 5, indien hij te wiens behoefte de verlenging werd geweigerd of ingetrokken, het verhuurde perceel niet betreft binnen drie maanden na het vertrek van den huurder, of indien het perceel schijnbaar betrokken wordt.

Art. 17. § 1. Wegens de verlenging kunnen noch de uitvoering van werken ten algemeene nutte, noch het recht van de openbare besturen om vaste goederen, die hun eigendom zijn, te bestemmen voor een dienst van algemeen belang, verhinderd worden.

Kunnen verder daardoor niet worden verhinderd, werken welke door de bevoegde machten in het belang der

gezondheid of der openbare veiligheid, onontbeerlijk zouden bevonden zijn.

§ 2. Wordt een arbeidsovereenkomst met werklieden of bedienden verbroken door toedoen van den werkmans of den bediende, dan kan aan dezen de huur worden opgezegd van de woning waarvan hij huurder is of was, zoo deze woning onontbeerlijk is voor de behoeften van het bedrijf.

De werkgever, bedrijfshef of patroon, moet den opzeggingstermijn in acht nemen voortvloeiende uit de huurovereenkomst, de wet of de gebruiken.

Art. 18. De bewoner geniet het voordeel van de verlenging niet ten opzichte van den koper, onder bezwarenden titel, van het vast goed, onder voorbehoud van den uit de huurovereenkomst of de gebruiken voortvloeiende opzeggingstermijn.

Art. 19. De bewoner aan wien de verlenging ten goede komt, kan te allen tijde het perceel ontruimen, mits inachtneming echter van de voorwaarde bepaald door de huurovereenkomst of de gebruiken.

HOOFDSTUK IV.

Algemeene bepalingen.

Art. 20. De geschillen, waartoe de toepassing van dit besluit aanleiding geeft, behoren tot de bevoegdheid van den vrederechter van het kanton waar het vast goed gelegen is, zelfs in geval van geschil over den titel.

Hij doet uitspraak in hoogsten aanleg indien de jaarlijksche huurprijs niet meer bedraagt dan 2.500 frank.

De termijn van beroep wordt tot vijftien dagen teruggebracht. Het beroep wordt aangebracht voor een kamer met alleensprekend rechter van de rechtbank van eersten aanleg, die zijn vonnis verleent binnen plichtend gesteld; de kosten van hun bemoeiingen worden niet begroot.

Zoo de gedaagde in beroep, die geen pleitbezorger heeft aangesteld, niet verschijnt op de terechtzitting voor dewelke de zaak aanhangig werd gemaakt, of op een latere terechtzitting naar dewelke de zaak verwezen werd, kan de rechter in hooger beroep niet recht spreken bij verstek, tenzij de gedaagde door den griffier van de rechtbank werd opgeroepen. De oproeping geschiedt bij een ter post aangeteekend schrijven, dat ten minste vijf dagen vóór den datum der terechtzitting postvrij wordt gestuurd en plaats, dag en uur van die terechtzitting vermeldt.

Art. 21. Artikel 23 van het koninklijk besluit van 31 December 1929, tot samenschakeling van de wetten op de huurovereenkomsten voor woonegelegenheden, is toepasselijk op de bij het vorig artikel voorziene rechtspleging.

Art. 22. Voor de toepassing van dit besluit kan het bewijs omtrent het bedrag van de huurwaarde en, in het bij artikel 10 bedoelde geval, van het kadastraal inkomen worden geleverd door alle rechtsmiddelen, getuigen en vermoedens inbegrepen.

Art. 23. Zijn tot het voordeel dezer wet alleen toegelaten de Belgen en, onder voorbehoud van hetgeen gezegd is onder § 5 van artikel 16, de vreemdelingen wier nationale wet inzake huurovereenkomsten toepasselijk is op de Belgische onderdanen.

Art. 24. Dit besluit is niet van toepassing op de villa's en andere luthuizen, die slechts een gedeelte van het jaar door den huurder bewoond worden.

Art. 25. Is opgeheven het koninklijk besluit van 21 Juli 1934 houdende verlenging van sommige uitzonderingsbepalingen in zake huurovereenkomsten. De rechter bij wien een op dat besluit gegronde vordering aanhangig is gemaakt, zal alleen over de kosten uitspraak doen.

Art. 26. Dit besluit wordt van kracht den dag van zijn bekendmaking.

Art. 27. Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.